

[K. Helveg Petersen.]

principbeslutning om en forlængelse af undervisningspligten, og vi må så afvente, hvilke synspunkter ministeren fremsætter, inden vi tager stilling til hele problemet.

Lad mig om undervisningspligten sige, at for mig er 7 års undervisningspligt ikke noget urørligt, noget, der ikke kan diskuteres. Det har været praktisk at fastsætte pligtens omfang til det forløb, det stræk af år, vi i dag kender, og med udgangspunkt i 7 års undervisningspligt er der i årenes løb udbygget et undervisningsmønster, en række uddannelser, der hver på sin måde bidrager til at føre de unge videre frem fagligt og alment. Det er ikke et fuldkomment system, vi har, og det er klart, at hvis vi kunne tænke os det helt usædvanlige, at vi skulle til at bygge et system op fra bunden, ville vi nok følge andre fremgangs-måder.

Jeg kan ikke lade være med at gøre den bemærkning i tilslutning til det, bl. a. hr. Gottschalck-Hansen var inde på om Danmarks stilling i forhold til andre lande, at jeg tror, at den opbygning, der har fundet sted inden for folkeskolen i årene siden 1958, sammenholdt med de mange og meget varierede uddannelsesstilbud, de unge i øvrigt står over for, når de har forladt skolen, sikkert spiller en ikke uvæsentlig rolle for, at vi har færre ungdomsproblemer, end man har i andre vestlige lande. Jeg må naturligvis udtale mig med stor varsomhed.

Der er ingen, der er i stand til at sige klart, hvorfor vi ligger lavere med hensyn til ungdomskriminalitet, men jeg er ikke i tvivl om, at vi også skal se på hele vort uddannelsesmønster, når vi skal finde nogle af årsagerne dertil. Derfor vil jeg ikke deltage i begrædelsen over, at vi ikke har fulgt med de lande, der har en længere undervisningspligt, og jeg kan ikke lade være med at sige, at det er min erfaring fra drøftelser i udlandet, hvor vi har haft de tal for undervisningstid foran os, som hr. Gottschalck-Hansen refererede til, at vi gang på gang alligevel er nået frem til den opfattelse, at det i høj grad er noget, der gælder „på papiret“, at det er det, man ønsker at gennemføre, men det er ikke det, man har. Det er meget vanskeligt — det var vist hr. Kaj Rasmussen, der var inde på det — at sam-

menligne de forskellige landes uddannelsesmønster. Den terminologi, der anvendes i uddannelsesdiskussionen, varierer fra land til land, og derfor skal vi være lidt på vagt over for hele dette spørgsmål. Men givet er det, at vi, når vi skal se på pligtens omfang, må erkende, at vi her ligger lavt; vi skal dog samtidig tage alt det andet med i betragtning, som jeg her ganske kort har nævnt, og som andre, bl. a. hr. Holger Hansen, også har været inde på.

Det ville efter min mening have været uheldigt for udviklingen, om man i den opbygningsperiode for 8.-10. klasserne, hvori vi stadig befinder os, havde skullet klare den udvidede undervisningspligts problemer sammen med alt det andet, sammen med de mange pædagogiske vanskeligheder, de mange ydre vanskeligheder, lærerne og kommunerne har været stillet over for. Den stærke vækst i elevtallene i 8. og 9. og nu sidst 10. klasserne er jo en understregning af, at vi på frivillighedens grundlag er nået meget langt.

Alt tyder på, at udviklingen vil fortsætte i samme omfang, som vi gør det muligt for de unge at blive længere i uddannelsessystemet. Der hører ingen spådomsevne til at forudsige dette; sådan vil det gå, og en række faktorer er medvirkende hertil. Jeg nævnte den udvikling, der har fundet sted i pædagogisk henseende i 8.-9.-10.-klasserne, og vil gerne her føje til, at det jo er lykkedes for folkeskolens lærere at nå meget langt med hensyn til at byde de unge på en undervisning, der svarer til deres forudsætninger.

Hvor man i 1950'erne talte om skoletræthed hos 30-40 pct. af dem, der gik i 7. klasse, er det helt anderledes nu. Skoletræthed er et begreb, der er blevet undermineret og reduceret af den pædagogiske udvikling, der har fundet sted, ligesom den har bevirket, at man kunne fastholde de unge i fortsat skolegang; dertil kommer den omstændighed, at man i erhvervslivet, som andre har været inde på, ikke er indstillet på at tage imod de helt unge, de 14-årige. Der ligger her tvangselementer, som for mange ikke adskiller sig meget fra en pligt, dikteret af samfundet. Man ved, at man nødvendigvis må have den fortsatte undervisning for at kunne gøre dette eller hint, for at nå frem til denne eller hin placering i erhvervs- og samfundslivet. Der er i hvert